

החברותא

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליין מס 177 בס"ד ערש"ק פר' קרח (ספרנו) כ"ו סיון תשס"ב

פנינים יקרים

ויקח קרח וגו' (ט"ז, א) פרש"י קרח שפקח היה מה ראה לשמות זה, מסביר בעל האמרי אמת שהשמות של קרח שלא הלך להוועץ בשום אדם. והרי אמרו ז"ל איזהו חכם הלומד מכל אדם (אבות פ"ד) קרח החזיק עצמו פקח יותר מדאי ופקחותו היתה בעוכריו. (לב שמחה)

ויקח קרח (ט"ז, א) פרש"י לקח את עצמו להיות נחלק. שורש החסרון הוא בזה שלא נתן דעתו עבור הכלל אלא לקח על עצמו לצד אחד - לצורך עצמו בלבד. (חלקת יהושע)

ויקח קרח (ט"ז, א) תרגום אונקלוס ואתפליג קרח. מחלוקת של קרח היתה בדומה לדור ההפלגה ואתפליג. אשר לא ישמע איש שפת רעהו. מה שאין כן למחלוקת לשם שמים שמתקיים בה ואת והב בסופה שנעשים אוהבים זה לזה. (תוספות חיים)

ויקח קרח - בן לוי (ט"ז, א) פרש"י לא הזכיר בן יעקב וכו'. אילו היה קרח מתבונן בכך שהוא מזרע יעקב לא היה מעורר מחלוקת על משה. שהרי יעקב מדתו אמת כמו שכתוב תתן אמת ליעקב. ומכוחה של האמת באים לשפלות. כך שהתוצאה היתה הכרה בשפלותו וממילא לא היה לוקח מקח רע זה לעצמו. (אגרא דכלה)

וישמע משה ויפול על פניו (ט"ז, ד) בענותותו הרבה סבור היה כי הצדק עם קורח ועדתו ובאמת כל גדלותו היא מכח הכלל ולכן ויפול על פניו. (קדושת ציון)

רב לכם בני לוי (ט"ז, ז) פרש"י וקורח שפקח היה מה ראה לשמות זו? עינו הטעתו. פירש רבי יעקב יהושע מלודז' בדרך מליצה חסרה לו לקרח העין שבה יסתכל על רבו, כדרך שלמדו (במסכת הוריות) שצריך התלמיד לראות פני רבו מן הכתוב והיו עיניו רואות את מוריך. קורח סבור היה שאינו צריך לרב ואין משה רבנו חשוב להיות רבו. ב"עין" זו מעה...

המעט מכם כי הבדיל אלוקי ישראל אתכם (ט"ז, ט) המעט מכם הרי היה לכם למעט עצמכם ולהגיע לתכלית השפלות. כי הבדיל אלוקי ישראל אתכם לעבודתו יתברך. וכן דרך עבדי ה' שככל שמוסיפין להם גדולה הריהם משפילים את עצמם. והנה אתם בקשתם גם כהונה? (חתם סופר)

זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר (י"ט, ב) פרש"י גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה. מפרש רבי מאיר מפרימשלן זאת חוקת התורה. גזירה היא לפני קיום המצוה שנקיימה וגזירה היא אחרי עשייתה שלא נתגאה...

אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול (י"ט, ב) אדם שרואה את עצמו כאלו הגיע כבר לשלמות ואין בו שום פגמה ומגרעת. - אין בו מום כלל - הרי זה עדיין עול מלכות שמים. אדם כזה צריך להתקרב אל צדיקי הדור (ונתתם אותה אל אלעזר הכהן) ויוכיחו לו שעדיין הוא חי מחוץ למחנה ועוד לא התחיל בעבודת ה' מאומה. (הגר"י מקונויץ זיע"א)

ולקח אהוב וטבל במים איש טהור (י"ט, י"ח) אדם שמבקש לקבל לקח טוב מרבו הצדיק צריך תחלה להיות שפל בדעתו ונכנע כאהוב הזה שהוא שפל מכל האילנות והצמחים. רק אחרי שיקח לעצמו משל ודוגמא מן האהוב ביכולתו למבול במימי הדעת של איש טהור. (תפארת שלמה)

באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם (כ"א, י"ח) באר חפרוה שרים פירוש שרים שמושלים ביצרים ולכם ברשותם. כרוה נדיבי העם הם גם אנשים פשוטים שיש בהם רק הנדיבות ורצון התשוקה לעבודת הכורא יתברך כל אחד לפי דרגתו חלק שלו בתורה. (שפת אמת)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת הרא"ש ס'ן תשכ"ח, נכתב ע"י הר"ם כפ' הכתוב

אור וחשך משמשים בערבוזיה

תפקיד האדם בתיקון הבריאה להחזיר את המצב לקדמותו שלא יהיו תחומים נפרדים לאור ותחומים נפרדים לחשך, ובכל זאת לא ייחשב אור וחשך משמשים בערבוזיה. כי אליבא דאמת אין בכלל מושג של חשך, כי איך יתכן בעולמו של הקב"ה שהוא טוב ומטיב יהיה מציאות של חשך, הלא אפילו על המצבים הקשים ביותר שיש לאדם כבר אמר דוד המלך ע"ה: טוב לי כי עוניתי למען אלמד חקיד (תהלים קי"ט). ואיך נחשוב שיש מושג של חשך בבריאה? אלא שזה ברור שאין בבריאה של הרבש"ע מציאות של חשך וכל המציאות חשך הוא רק כלפי החשיבה החומרית והראיה הבשרית של האדם. דומה לכך מה שאמר דוד המלך ע"ה: אני אמרתי אך חשך יושפני ובסוף לילה אור בעדני, גם חשך לא יחשיך ולילה כיום יאיר, כי אצל הרבש"ע אין הבדל בין חשך לאור, אצל הרבש"ע כחשיכה כאורה (ראה תהלים קל"ט יא-יב הלשון המדויק).

זה שהקב"ה הפריד את האור ואת החשך וקבע להם תחומים היה כדי שיהיה אפשרות לאדם להכיר את החשך בצד החשך שבו, להכיר ממנו את האור האמיתי, ושיגלה שהחשך אינו אלא אמצעי להכרת האור האמיתי שבו, כי כאשר האור והחשך שמשו בערבוזיה לא היה האפשרות להכיר את האור האמיתי מחמת החשך שהיה מעורב בתוכו.

והיפוכו, את היום מכירים בזה שהוא ההיפך של הלילה, ואת הלילה מכירים

אמרה תורה: ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור, וירא אלוקים את האור כי טוב ויבדל אלוקים בין האור ובין החשך, ויקרא אלקים לאור יום ולחשך קרא לילה וגו' (בראשית א, ג-ה). לפני שהקב"ה סידר את הבריאה במעשי בראשית היה האור והחשך משמשים בערבוזיה וכאשר האור והחשך משמשים בערבוזיה אי אפשר להנות מהאור כי יש בו חשך, על כן הפריד הקב"ה את האור מהחשך ואת החשך מהאור. וקבע תחומי של האור ביום ושל החשך בלילה.

(אמר הכותב: כדי להבין את המשך דברי הרא"ש ראוי שנתעכב קמעא בדברים האמורים לעיל שהם דברי רש"י. רש"י מדגיש בלשונו: וירא אלקים את האור כי טוב - ראהו כי טוב ואין נאה לו ולחשך שיהיו משתמשים בערבוזיה, וקבע לזה תחומי ביום ולזה תחומי בלילה.. אפשר לומר בכוונת רש"י כאשר אור וחשך משמשים בערבוזיה אי אפשר לנצל את האור כראוי מחמת החשך שבו וא"א לנצל את החשך כראוי מחמת האור שבו, ורק לאחר שקבע הקב"ה תחום לאור ולחשך בנפרד ניתן לנצל את האור ואת החשך כראוי. אמנם אליה וקוץ שבו כי כאשר אור וחשך משמשים בערבוזיה אין ממשות של חשך וכאשר קבעו תחומים נפרדים יש מצב של חשך, נמצא שיש תוצאה שלילית בקביעת התחומים - לפענ"ד על ענין זה התכוון הרא"ש בהמשך דבריו, כדלהלן).

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

התאפשר לאדם להכיר את האור מתוך החשך.

האפשרות להכיר את האור מתוך החשך ולהבין שהחשך אינו חשך אמיתי אלא אמצעי להכיר ממנה את האור האמיתי הוא רק בזה שנזרק לאמונה פשוטה, כל זמן שירצה להיות במצב של אמונה בשכל, יעמוד כנגדו החשך כחשך ויגרום לאדם את מה שנקרא "הסתר פנים", אבל כאשר נזרק לתוך האמונה הפשוטה שלא לרצות להבין, להשיג, ולהמחיש את ההשגחה הפרטית, אז יתגלה לפני האדם את המציאות האמיתי שאין בכלל מושג של חשך, כי בעולמו של הקב"ה לא שייך מושג של רע ומושג של חשך, כי: אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיינו.

וזהו: ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור דהיינו שיהיה התהוות של אור בכל מציאות הבריאה, ואפשר הדברים הנראים בעיני בשר כחשך אינו אלא מציאות של אור, וזהו: וירא אלוקים את האור כי טוב, הקב"ה ראה את האור האמיתי שהוא טוב כמציאות בבריאה. ורק כדי שהאדם (בראיה הבריית שלו) יוכל להבין מה זה אור אמיתי היה צריך את ההבדלה בין האור לחשך, ולכך: ויבדל אלוקים בין האור ובין החשך. וכדי שיקבע להם תחומים על מנת שיוכלו להכיר את האור מתוך החשך וקבע להם תחומים ברורים: ויקרא אלוקים לאור יום ולחשך קרא לילה, אבל האמת הוא שהאור והחשך משמשים בעירבוביא כאשר באמת אין בכלל חשך רק אור אין סוף.

בזה שהוא ההיפך של היום. את הטוב מכירים בזה שהוא ההיפך של רע, ואת הרע מכירים שהוא ההיפך של הטוב. כל זה הוא לפי הראיה הבריית של האדם, אבל באמת אין רע מוחלט בעולם ואין חשך מוחלט בבריאה.

תפקיד האדם בעבודת השי"ת הוא להוציא את המטמון היקר הזה ולגלות את האור האמיתי המוסתרת בתוך החשך, בזה שיכריז ויאמר: גם חשך לא יחשיך ולילה כיום יאיר, אין חשך בעולם וכל מה שנראה לנו כחשך אינו מציאות עצמי, אלא אמצעי אשר דרכו יכיר את האור האמיתי, ומה הוא האור האמיתי? הראיה הברורה שהכל מאת השי"ת, ומפי עליון לא תצא הרע והטוב, ומה שנראה בעולם מצבים הנקראים רע-חשך הוא רק מכח הראיה הבריית של האדם.

לפי"ז מה שאומרים אור וחשך משמשים בעירבוביא אין הכוונה שבאמת האור והחשך היו משמשים בעירבוביא ממש, כי הלא אין חשך אמיתי אלא שהכוונה אור וחשך משמשים בעירבוביא, דהיינו שלא היה לאדם האפשרות להכיר את האור מתוך החשך כי האור והחשך שימשו בעירבוביא. וכדי להכיר את האור מתוך החשך (בראיה הבריית של האדם) היו צריכים להפריד את האור מהחשך ולתת תחום נפרד לאור ולחשך, כמו שכתוב בתורה: ויבדל אלוקים בין האור ובין החשך, ובזה שקבע להם תחומים אשר לאור קרא יום ולחשך קרא לילה. ורק אחרי שקבעו תחומים נפרדים לאור ולחשך

דברים אקטואליים להיום מספר "שערי אהרן"

"על פי ה' יחננו, ועל פי ה' יסענו, את משמרת ה' שומרים, על פי ה' ביד משה" (פרק ט' פסוק כ"ג)

הנני להביא את דברי הגרש"ר הירש, שדבריו הם קילורין לעינים וז"ל, הענן היה שבת הרועה, שרועה ישראל גילה בו לצאן מרעיתו, היכן ומתי יחננו, מתי ולאן יסעו, וכמתואר כאן, לא היה אפשר לחזות מראש את רצונה ואת כוונתה של הנהגה זו, עיתים חנייה ממושכת, עיתים חנייה של ימים ספורים בלבד, עיתים חנייה של לילה אחד, של יום ולילה, של ימים, חדש או שנה (וכמבואר על ידי רמב"ן) לא היה כל סימן שיודיע מראש את משך זמן החנייה, ולפיכך כל אימת שהענן נתן סימן לחנייה, היה עליהן לעשות את כל ההכנות לחנייה ממושכת - על מנת כן שאולי יהיה עליהם לפרק את הכל כעבור שעות אחדות כדי ללכת אחרי הענן.

הנה זו תורת המסע במדבר, שלמדנו ממנה לדורות עולם, איך ללכת אחרי ה' באמונה ובמסירות, למדנו ממנה לקבל את הנהגת ה', אפילו איננה מובנת לנו, עיתים הוא מורה לנו לעזוב את מה שהתחלנו לאהוב זה עתה, ועיתים הוא מטיל עלינו להחזיק מעמד במצב בלתי רצוי, ואעפ"כ נקבל ונקיים בשמחה את כל מה שהוא מצווה עלינו, שכן בהיותנו תחת שבת הנהגתו, נחוש באושר תמיד, ועצם נאמנותנו וצייתנותנו לה', הוא שיעניק לנו אושר, ותמיד נהיה מוכנים להשליך את יחבנו על ה', נלך אחריו למטרות לא ידועות, ובדרכים לא מובנות, נייחל ונצפה לו בסבלנות, או נלך אחריו באומץ, הכל על פי הוראת הנהגתו.

אולם אם נעיין עוד בתרגילים - מיבחינים אלה, שה' חינוך בהם את עמו לדורות עולם, הרי נראה, שלא המאמצים של מסעות ארוכים, אלא בעיקר ההמתנה הסבלנות בחנייה ממושכת, היא המובלטת כאן כנסיין לעם, אין הכתוב אומר דבר על משך זמן המסעות, אך הוא מזכיר פעמים אחדות את ההמתנה בשהייה ממושכת, מיד בפסוק (י"ז) הרי הוא אומר, ואחרי כן יסעו וגו', כלומר הם נסעו רק אחרי שנעלה הענן, ולא קודם לכן, ובפסוק (י"ח) אחר שכבר נאמר, על פי ה' יסעו, ועל פי ה' יחננו, הרי הוא אומר שנית, כל ימי אשר ישכן שם הענן יחננו, וכן בסופו של דבר בפסוק (ט"ט) העובדה, שלא יסעו, אפילו ישכון שם הענן ימים רבים, היא הקרייה שמירת משמרת ה', והיא ההוכחה ששמעו בקולו.

נראה אפוא, שהכתוב מדגיש בעיקר את הסבלנות של המתנה וציפיה ממושכת, דבר זה מובן אם נזכור את המדבר הגדול והנורא, שלא הסביר פנים לעוברים בדרכיו, ונזכור ביחוד שהעם ידע יפה, שמחזו חפצו לא היה במדבר, אלא מחוצה לו, וכל שהייה באחד ממקומות המדבר, רק הרחיקה אותו ממחזו חפצו המובטח, והדברים אמורים ביחוד, שעדיין לא נגזר עליהם להיות נודדים ארבעים שנה, בתרגילים אלה קנו את מידת הכניעה השקטה והסבלנות המצפה באמונה שעתידיהם הם להיות זקוקים לה בנדודיהם "במדבר העמים" (יחזקאל כ') במשך מאות רבות של שנות גלות, ועליה אמר הנביא (חבקוק ב') "אם יתמהמה חכה לו" ע"כ.

שהשמחה במעונם

מורנו הרא"ש שליט"א להולדת הנינים

הר"ר שמואל קלירס ומשפ' להולדת הנכדה

הר"ר נחמן קירשנבויס ומשפ' להולדת הבת

משפ' קירשנבויס לנשואי הבת ולהולדת הנכדה - משפ' שניצר לנשואי הנכדה ולהולדת הנינה

הר"ר מרדכי ליברמן ומשפ' לנשואי הבן - הר"ר שמואל ליברמן ומשפ' לנשואיו

הר"ר משולם מורגנשטרן ומשפ' לאירוסיו הבן - הבה"ח יוסף מורגנשטרן לאירוסיו

הר"ר בן ציון קלר ומשפ' להולדת הנכד - הר"ר שלמה קלר ומשפ' להולדת הבן

הר"ר יוסף שלמה גליק ומשפ' לנשואי הבן - הר"ר ישעי' גליק ומשפ' לנשואי הנכד

הר"ר משה תופיק ומשפ' להולדת הנכד

הר"ר אפרים כרמי ומשפ' להולדת הנכדים

הר"ר הר"ר שמשון פרידמן ומשפ' לנשואי הבן

הר"ר אברהם אהרן שנקר ומשפ' לנשואי הבן

הר"ר ישראל מושקוביץ ומשפ' לנשואי הבת

הר"ר ישראל יצחק ישכרוב ומשפ' להכנס הבן בעול המצוות

משפ' דרזנר לנשואי הבת

